

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК 11 Ч. 159. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 17-го серпня 1943.

No. 159. Jersey City, N. J., Tuesday, August 17, 1943.

VOL. 11

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: ВЕrgen 4-0237. — Тел. У. Н. Сокоу: ВЕrgen 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЧОРЧИЛ ВІДБУВ ВСТУПНІ НАРАДИ В ГОСТЯХ У РУЗВЕЛТА

ВАШИНГТОН. — Оповідка з Білого Дому повідомляє, що британський прем'єр Вінстон Черчилль відбуде вступну конференцію з президентом Рузвельтом у його резиденції в Гайд Парку, в стейті Нью Йорк, а після того виїхав до Квебеку в Канаді, де відбудеться формальна англо-американська конференція. Цілий штаб знавців працює там уже кілька днів. Американський штаб виїхав туди під проводом адмірала Вільяма Легія, особистого начальника штабу президента. Рузвельт може виїхати до Квебеку кожної хвилини.

ХАРЧОВА ПРОГРАМА ВИКАЗУЄ ВЕЛИКІ НЕДОМАГАННЯ.

ВАШИНГТОН. — Представники кількох федеральних агенцій інтересованих в підготовці харчів для військових і міжнародних потреб, внесли меморіал до секретаря рільництва Клода Вікарда і в ньому гостро критикують нестачі при збиранні харчових припасів. Меморіал іде так далеко у своїх завагах, що вітверто каже, що Злучені Держави ніколи не були і не можуть стати харчовим шпіхром для Об'єднаних Держав. Секретар Вікард після перестудіювання меморіалу віддасть його до застави Воєнному Аміністраторови Харчів Марвінови Джовнові.

ВІДМОВЛЯЮТЬ ДАЛЬШИХ ХАРЧІВ ДЛЯ ПОВОЄНОЇ РЕГАБІЛІТАЦІЇ.

ВАШИНГТОН. — Воєнна Аміністрація Харчів відмовила дальшій резерви харчів для вжитку Бюра Заграничної Допомоги й Регабілітації, щоби не оскорблювати цивільного населення в Злучених Державах або Англії та Росії. Згадане бюро, на чолі якого стоїть Герберт Г. Лівер, дістало вже дивніше значні припаси для акції в Африці до кінця біжучого року. Зогляду на цю відмову повстає спір, яку може полагодити лише президент.

ВИБЕРУТЬ ЗАСТУПНИКА НЬЮЙОРСЬКОГО ГУБЕРНАТОРА.

ОЛБЕНІ (Нью Йорк). — Демократи стеють Нью Йорк виграли першу фазу боротьби за доповняючий вибір лютенанта-губернатора після смерті Томаса Волеса, що помер 17. липня. Суддя Сідні Фостер з Найвищого Суду опрокинув правничий погляд Генерального прокуратора Годдстіна і ршив, що на місце помершого мають бути розписані нові вибори 2. листопада б. р. Годдстін зголосив відклик до апеляційного суду, обстоючи погляд, що виборів не потрібно, бо голова сенату повинен прийти з уряду на опорожене місце.

МІСТО НЬЮ ЙОРК ДІСТАЛО 479 НОВИХ ФАБРИК.

НЬЮ ЙОРК. — Після застою в промисловім руху в місті Нью Йорку в першому році війни, місто перебуло вже безробітну кризу і тепер стає на ноги. Міський департамент торгівлі звідомляє, що впродовж перших 6 місяців біжучого року місто дістало 479 нових фабрик або розширило давні. Зате 217 фабрик застало працю в тому самому часі. Хоч деякі підприємства заняті воєнною продукцією, то багато вже працює для мирних потреб.

ВИДАТКИ НА ВІЙНУ ВПАЛИ НА 442 МІЛІОНИ ДОЛЯРІВ.

ВАШИНГТОН. — Видатки федерального уряду на ведення війни в місяці липня винесли суму \$6,746,000,000. Це є зменшення на суму 942,000,000 в порівнянні з видатками в червні б. р. Загальний видаток на війну від липня 1940 по день 31 липня 1943 винесли \$116,800,000.

ТЕЖ І ТЮТЮНУ БУДЕ МЕНШЕ ДЛЯ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

ВАШИНГТОН. — Тому, що запотребування тютюну й цигареток в у наших союзників росте, Воєнна Аміністрація Харчів обмежила до 58 відсотків продажу тютюну для потреб Злучених Держав. Є це перше обмеження кількості тютюну для внутрішнього вжитку, хоч нема признак нестачі тютюну і його пайкування.

БРАКУЄ СРІБЛА В МЕКСИКУ.

МІСТО МЕКСИК. — Мексиканське міністерство фінансів оголошує, що поробило строгі зарядження проти накопичування срібних грошей для спекуляції. Пересічно по 12,000,000 пезів у місяць вибивала чеканарня, щоби задоволити домагання публіки, але гроші пропадають і вже й срібла нестаче на дальший виріб срібних монет. Туристи із Злучених Держав радо купують срібні пам'ятки в Мексику, а селяни відмовляються приймати паперові гроші і жадають срібних. Оце й причина нестачі срібла.

Переміни в мобілізації Людської Сили можуть стримати повір батьків до війська

ВАШИНГТОН. — Комісія Людської Сили для війни перемінила засади покликання решти мужчин у віці 18—44 літ до військової служби. Мають наперед провірити, чи мужчина працює у воєнних промислах, а не, чи має кого на втримання. Хто стане до праці для війни до 1. жовтня через Федеральне Бюро Праці, може бути звільнений часово від військової служби. Тому батьки, що мають діти народжені перед 15. вересня 1942, будуть покликані до війська, коли не зголосяться до роботи в згаданий спосіб. Комісія оголосила лісту 149 занять, званих „критичними“, які дають підставу до часового звільнення. Водночас комісія видала заборону переходити з одного міста до другого за роботом.

УКРАЇНСЬКА РЕЛІГІЙНА РАДІО-ПРОГРАМА ДЛЯ ВСІХ СТЕЙТІВ

НЬЮ ЙОРК. — У неділю, 15. серпня, в часі від години 1. до 1:30 пополудні передано зі стації WABC українську релігійну радіо-програму в сполучі із усіма більшими стаціями в Злучених Державах. Програма розпочалася відспіванням пісні „Пречистая Діво Мати Рідного Краю“ і „Покаянія“ Веледа. Українським Хором церкви св. Юрія під управою гром. Теодора Онуфрика в Нью Йорку. Опісля виголосив знаменну промову про Східну Церкву із включенням української Церкви і вичисленням нашої церковної статистики єпископ-помічник українсько-катол. дієцезії в Злучених Державах Преосв. Амвросій Сенишин із швагівської стації. Промова тривала 18 минут. Закінчив програму знову хор відспіванням „Да Іспольнять“ Кошиця. Хор вивізьався знаменито зі свого завдання.

КІПЯЧКА ПЛИВЕ РУРОЮ „ВЕЛИКИЙ ЦАЛЬ“ ДО СХІДНИХ СТЕЙТІВ

МАРКУС ГУК (Пенсильванія). — Перші припаси нафтової ролі із середнь-західних стейтів до східних почали плисти великою 24-цаловою рурою до тенків, приготованих у Маркус Гук і Бейвей із містотою коло 100,000 барілок денно. Рура виказала нестачі в споєнні й почала течити, але її направлено і тепер вона є в добрім стані.

Радіють з перемоги над субмаринвою небезпекою

ЛОНДОН. — В Англії особливо раді з заяв президента Рузвельта і британського прем'єра Черчилля про боротьбу з ворожими субмаринами. Кажуть, що те, що Алянти знищили 90 ворожих субмарин є морською перемогою великих розмірів. При тому зазначають, що є познанки, що німці дуже зажені субмаринними невдачами, бо це їм нагадає першу світову війну і наслідки такої невдачі.

СТАЛІН ШЛЕ ПИСЬМА ДО РУЗВЕЛТА І ЧОРЧИЛА

ЛОНДОН. — Ходять вісти, офіційно не потверджені, що Сталін мав вислати писем до президента Рузвельта та Черчилля. Листи мали би бути вислані до Квебеку. І мали би бути „дуже сердечні“, бо нема в них ніякої згадки за „другий фронт“. Кажуть, що на такі „неприємні речі“ мається амбасадорів і це вони повинні про них говорити... Американські кореспонденти подають далі, що Сталін і совєтська армія глядять далі на успіхи Алянтів в Сицилії „критичним оком“, не зважаючи на „сердечні привітання“ Сталіна, зв'язані з сицилійською кампанією. Совети дали тої думки, що ті воєнні діяння Алянтів не ідуть в ніякій парі з самопосвятою совєтським військом. І тому, пише кореспондент часопису Нью Йорк Таймс Дру Милдтон, як довго нема справжнього другого фронту в совєтському розумінні, є небезпека розбиття між трьома головними алянтськими потугами, себто між СССР і Злученими Державами Америки та Великою Британією.

НЕ ЗАПРОШЕНО ДО КВЕБЕКУ ТЕЖ І ЧАНГ-КАЙ-ШЕКА

ЧУНГІНГ (Китай). — Юнайтед Прес подає, що офіційно заперечено, будьтоби запрошено на конференцію в Квебек генералісімуса Чанг Кай-шека. Виглядає, що офіційні китайські кола невдоволені з того, що не запрошено теж і представника Китаю.

ЗВЕРТАЄ УВАГУ НА БОРОТЬБУ СЕРЕД ЗЛОЇ ПОГОДИ

ПОВІТРЯНА БРИТАЙСЬКА КВАТИРА В СИЦИЛІЇ. — Повітряний маршал сер Артур Конінгем заявив, що німецька повітряна сила в Сицилії зійшла знищена. Підкреслив велику вагу алянтських повітряних сил, які дали сухопутним військом велику допомогу. Але, каже він, це тому, бо весь час була знаменита погода. Та, каже маршал, скоро наступить час, коли буде зла погода і не буде можна використати якслід повітряні сили.

РИМ ДАЛІ В НЕБЕЗПЕЦІ ХОЧ „ОТВЕРТЕ МІСТО“

БЕРН (Швайцарія). — Уряд Бадоля оголосив, що хоч він проголосив Рим „отвертним містом“, то це матиме значіння доперва тоді, як ворог це визнасть. Поки цього нема, місто може бути законно далі бомбардованим.

АРХІЄПІСКОСЬКЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ. — Це одна з „надзвичайних картин“. Представляє, як католицький архієпископ благословить „HIGGINS PT BOATS“. Архієпископа бачимо стоячого в судні, що є в середині.

Алянти відтинають німцям відворот з Сицилії бомбардуванням

АЛЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНОЇ АФРИЦІ. — Німецька команда намагається на всі способи вицофати якнайбільше німецького війська з Сицилії, та це їй не вдається, бо Месинська протока, через яку треба перевозити військо, є бомбардована безупинно алянтськими повітряними силами, а зокрема Американськими Літаючими Фортецями. А алянтська фльота заплала майже в саму Месинську протоку і теж нищить малі німецькі судна яких там повно, та якими перевозять німці військо на беріг полудневої Італії. Бомбардують алянтські летуни теж і територію полудневої Італії, де знаходяться вратовані з Сицилії німецькі та італійські вояки.

АМЕРИКАНЦІ 27 МІЛЬ ВІД МЕСИНИ.

КАЙРО. — Не зважаючи на гористий терен і шляхи, що обложені мінами, американські частини посунулись в Сицилії на 14 миль вперед і є вже біля 27 миль від Месини, останнього міста, що має ще в Сицилії поважнішу німецьку охорону. Також і британські пішли вперед. Вся територія довкола гори Етні є через те вже в алянтських руках. Та посуваючись ось так вперед є вони тепер наражені на нову небезпеку, бо вже можуть бути обстрілювані з важких бережних італійських гармат.

БОМБАРДУВАЛИ НАФТОВІ ПОЛЯ В БОРНЕО.

ДЕСЬ В АВСТРАЛІЇ. — Американські Ліберейторс доконали нового великого діла: перелетіли понад 2,500 миль і заатакували Балік Папан, найбільшу нафтову пристань в Борнео, знищивши відразу за одним махом кількамисечну японську працю. Прі це співіщає комунікат ген. МекАртура, додаючи, що це є рекордова пролетівша віддаль на Пацифіку. Теж згадується, що лет був не тільки довгий, але й небезпечний, бо треба було проредитись через ворожу проти-летунську оборону. Знищено запаси нафти в пристані, рафінерії нафти, як теж по всякій правдоподібності і самі нафтові джерела.

ЗНИЩЕНО НА ПАЦИФІКУ 48 ВОРОЖИХ ЛІТАКІВ.

АЛЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА НА ПОЛУДНЕВІМ ПАЦИФІКУ. — В останніх боротьбах з ворогом при налетах на його позиції в Новій Гвінеї знищено 48 японських літаків.

СОВЕТСЬКА ОФЕНЗИВА В ДАЛЬШІМ РОЗГОНІ.

ЛОНДОН. — Маршал Сталін особисто погратулював совєтським частинам, що вдерлись в горіюче місто Карачев, що було досі сильним німецьким пристановищем в районі на схід від Брянська. Здобуття Карачева було вислідом трьохденної завзятої боротьби, бо німці сильно боронили цей позиції. Здобуття Карачева означає, що совєтські війська посунулись вперед на протязі десяти днів на 45 миль. Карачев здобували чотири совєтські дивізії.

ЗАВЗЯТІ БОЇ В ХАРКОВІ.

МОСКВА. — З совєтських звідомлень виходить, що німці пробують вдержати Харків за всяку ціну в своїх руках і тому там тепер ведуться найзавзятіші бої. Теж кається, що три совєтські офензивні відбили в одному дні до 100 дальших місцевостей.

ВТРАЧЕНО ШІСТЬ КОРАБЛІВ.

ВАШИНГТОН. — Маринарка оголошує, що в перших днях наїзду Алянтів на Сицилію втрачено один контрторпедоєць (Медокс) та одну субмарину (Піккерел) і чотири невеличкі воєнні судна. На всіх тих кораблях було 614 осіб залоги. Це є сема американська субмарина, втрачена від Перл Гарбор.

МЕДИОЛАН І БЕРЛІН ПІД СІЛЬНИМИ УДАРАМИ.

ЛОНДОН. — Алянтські летуни бомбардували безупинно на протязі 24 годин різні міста, зокрема Берлін, а найгірше Медиолан (Міляно). Це останнє місто бомбардовано вже третій раз від останнього четверга.

ВОРОГ БУВ В СИЦИЛІЇ КУДИ СІЛЬНІШИЙ.

КАЙРО. — Ген. Волтер Б. Смит, начальник штабу ген. Айзенгера, заявив, як подають кореспонденти, що Сицилійська кампанія властиво не навчила американців нічого такого, чого вони досі не знали. Очевидно, що кожна того роду кампанія чогось навчає. І коли брати справу ось так, то з Сицилії винесено деякі практичні вказівки, що будуть використані в дальших офензивах. Але найцікавіше те, що він заявив, що коли Алянти наступали на Сицилію, то італійські та німецькі сили в Сицилії були числом на третину сильніші від атакуючих Алянтів. Осяги Алянти приписує він спільній команді, згоди між Алянтами та знаменитій дисципліні, яку дала американському війську солідна підготовка. Ген. Смит теж підкреслив знамениту якість американського воєнного зняряддя.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)
 FOUNDED 1893
 Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письмений текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошувач хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить послати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

"ЖИВА ДІЙСНІСТЬ"

Минулої суботи привітав президент Рузвельт другу річницю проголошення Атлантийського Чартеру. З цієї нагоди він сказав:

"Сьогодні стоїмо в щій війні на порозі поважніших подій. Ми рішені досягнути цілковиту перемогу над нашими ворогами, а разом стверджуємо, що нашими ворогами є не тільки Німеччина, Італія і Японія; є ними всі сили гнету, нетерпимости, незабезпеки і несправедливости, що спинували похід цивілізації вперед".

Під тим президент Рузвельт розумів в першу чергу соціальну проблему, що жде свого справедливого вирішення у цілому світі. Це боротьба з нуждою, з незабезпеченням Людини. Це те, що є об'яте Американським Актам Соціальної Забезпеки з 1935 року, що теж святкував у той день річницю, а якого поширення президент домагається.

Та особливо важним є перший уступ короткої заяви президента про Атлантийський Чартер, себто згадка за ті принципи, що дають кращу надію на краще будуче в світі. Ось він:

"В першу чергу — пошана права кожного народу вибрати собі таку форму правління, під якою він бажав би собі жити. Як тільки підписано Атлантийський Чартер, були такі, що казали, що це не є можливе до досягнення. Та проте, сьогодні, як ідуть вперед сили визволення, право на самовизначення стає це раз живою дійсністю".

Коли би брати під увагу тільки те, що отсе сказав президент Рузвельт, то ці слова наповнилиб величезною радістю весь свободолюбний світ, усіх поневоленних і гноблених. Що президент дійсно бажав би, щоби всюди в світі сталось це, що він сказав, то це така правда, в яку годі сумніватись. А що потреба здійснювання кляча самовизначення народів є обов'язковою, яко бажав би собі тривкого й справедливого замирення в світі, то це теж правда. Це теж "жива дійсність". Та як буде виглядати "повоєнна дійсність", це вже що інше.

"Практичний" чи там реалістичний "Нью Йорк Таймс", піднісив велику "моральну вартість" Атлантийського Чартеру, та ствердивши, що "скептики" та "дініки" сумніваються, чи ті засади Атлантийського Чартеру що вартують, разом додає, що може статись і таке, що "цілковите й негайне приміювання ось тих засад у всіх частинах світа може виявитись неможливим або непрактичним", та проте, каже часопис далі, ось ті засади залишаться "зобов'язанням потуг", себто Злучених Держав Америки і Великої Британії, та "надією для поневоленних".

Ось ті останні висновки дуже важні. На них добре звернути особливу увагу народам, що сусідують в східній Європі з Советами, а зокрема народом українському. Бо є таке міжнародне положення, що всім їм залишитись "надія". Але добре хоч це. І добре, що хоч така потуга як Злучені Держави визнає право самовизначення народів "живою дійсністю". Бо й це — допомога, коли брати під увагу дальшу боротьбу за здійснення цієї "живої дійсності".

Воєнний знавець про Росію

З усіх сторін підносяться тепер голоси про потребу сильнішої кооперації й тіснішого порозуміння між Росією і Злученими Державами та Великою Британією. І очевидно, коли про таке всюди пишеться і говориться, то це означає, що такого порозуміння і такої операції тепер нема. Це ясне як сонце. І так воно є.

Про це й пише в "Нью Йорк Таймс" відомий військовий знавець, Генсон В. Болдвін, що обіздив недавно різні воєнні фронти і дає сливе кожного дня аналізи воєнного положення. Тепер він помістив два артикули про Росію, які закінчує тим, що повинно обов'язково прийти до взаємного порозуміння між згаданими потугами. Він пише, що це "мусить бути здійснене скоро, якщо мається мати найкращу надію на тривкий мир по війні". До цього додає ще одну не менше важну причину: Такого порозуміння треба теж з стратегічного огляду.

Болдвін пише теж про різні причини, що заважають на тому, що відносини між Росією і Злученими Державами та Великою Британією не є ширі й отверті. Одні з них зазначив на його думку Росія, щодо інших є вина і по стороні Англії та Америки.

Болдвін каже, що Росія не довіряє своїм союзникам. Вона ніяк не хоче їх зрозуміти в справі "другого фронту". Для неї є ним тільки інвазія Європи просто з сторони Англії через Англійський канал. Те, що діється тепер на Середземній морі і в Сицилії, де вже американські й британські війська є "в Європі" і де кожної хвилини можуть опинитись навіть в самій Італії — це є для Советів ніяким другим фронтом. Навіть не береться у них під особливу увагу, те що наступ на Середземній морі вже доконав "у самій Європі" важних потрясень і перемін, бож зліквідував фашизм та усунув Мусолінію, що потрясло не тільки Італією, але й цілою Європою.

Росія не прикладає теж цієї ваги до повітряних рейдів на Німеччину, що американці й британці, не зважаючи на те, що ті рейди знищили цілковито многи центри німецької воєнної продукції.

Вона теж підозріває Велику Британію і Злучені Держави в тому, що вони мають якісь особливі плани щодо Європи. І тому навіть не хоче ніяк допустити американських і британських воєнних знавців на поля боїв, щоби вони могли

сія на це далі не годиться, хоч як подає Болдвін, бомбардування ось таких нафтових піль як в Плоешті, виходять головною на користь Росії. А й "повітряна офензива" Аліантів є теж "другим фронтом".

І ще одну важну справу зачіпає Болдвін. А це японська. Він каже, що многи воєнні обсерватори є той думки, що коли Росія не дозволяє американцям мати в себе повітряні бази проти Німеччини, то воля ніколи не згодиться на такі бази проти Японії. Що більше, побоюються шораз більше, що Росія взагалі не дається втягнути в війну на Паціфіку.

Ось це є начерк непорозуміння. Болдвін накликає усі три держави до згоди, доради, щоби Росія, Злучені Держави і Велика Британія визнали свої взаємні інтереси і на тій підставі прийшли до спільного порозуміння. Якщо таке не станеться, то Болдвін не додає нічого доброго з цього, що буде діятись по війні.

ХТО ГОВОРИТЬ ПРАВДУ?

(Надіслане з Канади).

Для многих канадійців та американців стоїть це тепер питання: Хто говорить правду про заганяння українського народу? Навіть деякі американці і канадійці, що є з українського походження, ставлять нераз таке питання, чого собі бажав український нарід в Україні. Себто, чи хоче повної свободи і волі, чи задоволення тим, що є, себто — невілью.

Є теж деякі люди, які звуть себе українцями, що стараються переконувати канадійців і американців, що український нарід не бажав незалежності від сусідів і не хоче стати господарем на землі своїх предків.

Та ті українці, що свідомі й належать до українських церков і національних організацій, а з яких многи наочно бачили, як жило українському народові під ріжними окупаціями, твердять, що Україна бажав самостійности, та що український нарід бажав стати самостійним господарем в Україні.

Ось тому і повстало питання: Хто з них говорить правду? В демократичних державах, вільно всім громадянам висказувати свої погляди на різні справи. Американські та канадійські українці теж висказують свої погляди і щодо справи своїх братів в Україні. Це є в основі нашої демократії, що маємо нове право висказува-

ти свої погляди відносно різних справ. І саме це дуже добре, що всім нам дозволено говорити.

А як так, то вільно говорити також і тим, що заявляють, що Україна не бажав самостійности. Чи правду вони говорять, це інша справа. Але тим, що цю справу інтересуються, треба давати нагоду переконатись, чия правда.

Відоме, що тепер дехто підшавляється під українське імя, знаючи, що живемо в часі, коли від канадійських та американських українців засягають інформацій про український нарід в Україні. Бож хто краще може поінформувати про Україну як не люди з українського походження? Та так буває, що про Україну часто інформують головню ті, що тільки підшавляються під українське імя. І це головню вони стараються переконати демократичний світ, що Україна не бажав самостійности.

Як було згадано, навіть деякі американці чи канадійці українського походження непевні сьогодні, чого бажав український нарід. В Україні були вони ще перед першою світовою війною. Не знаючи перемін, які там повстали, хитаються і питають: Хто говорить правду? Одні і другі твердо стоять на своїм. Як ті, що заявляються, що Україна бажав самостійности, так і ті, що заявляють, що

Україна не бажав самостійности.

Та підходячи до справи об'єктивно, спитаймо: Чи український нарід бажав собі вої біді? Чи може, як і всі інші народи, бажав поліпшення долі. Хтож говорить правду? Чи ті, що стараються переконати людей, що український нарід не бажав самостійности, а бажав оставати під окупантами, чи ті українські організації й українські народні діячі, що заявляють, що український нарід бажав волі й самостійности, бажав стати господарем на своїй предківській землі.

Що український нарід дійсно істнує — цього вже не перекличуть навіть офіційна Москва. Навіть Богомольцева Академія Наук твердить, що є два народи, російський і український, що мають свої власні землі. Отже обидва народи не є бездомні й обидва повинні стати господарями на своїх власних землях. Ніодин з них не повинен втручатись в не свої справи, себто російський нарід не повинен втручатись в справи українського народу. Хай український нарід господарює на своїх землях і буде самостійним господарем, а російський хай господарює на своїх. Чи це не є логічне й справедливе? Так хто говорить правду? Чи не той, що каже, що український нарід бажав стати господарем на своїй землі? Що не бажав собі опікунів і наставників? А що так є, то це докаже сам український нарід. Будьмо певні, що так буде. Скорше чи пізніше, але буде. А наш обов'язок — інформувати про це все канадійців і американців. Є люди чесні і справедливі, що хочуть пізнати правду. І їх треба поінформувати про український нарід. І є ще велике число чесних людей, які нічого не чули про український нарід. А ті, що й чули, знають тільки те, що одна сторона твердить, що український нарід бажав самостійности, а друга сторона каже, що він собі цього не бажав.

Отже, треба нам представити тим людям правду, фактичні дані. Працюймо на тім полі друзі. Ніяка праця не йде на марно. І кров не проливається надаром! А крові української пролилось вже море! І далі вона лється за правду, за справедливість, за самостійність України.

Даром вона не лилась, будьмо цього певні! Даром вона і сьогодні не лється для тих, що вірять у Бога і справедливість.

Для цієї справи варто прикласти рук. Наше сумління каже нам для неї трудитись, а не дармувати.

Це був би стид, якби український нарід остав надаліше наймитом в сусідів, наймитом на власній землі, в своїй власній хаті. Бож і українська кров дється сьогодні за свободу, за рівність в світі. За рівність для всіх народів, в тому і для українського народу. Бо якби так не було, то за що й за кого проливає український нарід в таких разі кров? Минули ті часи, коли українців можна було дурити. Тепер може вдоволити український нарід тільки — вільна, самостійна і соборна Україна.

П. Хомяк.

роботу, кого мені подобається!

— Алеж бо я тут уже прийнятий, а що мене не було три тижні, то прецінь не моя вина. Я вже не кажу ніщо про те, що я боліо витерпів, ані не жадая ніщо за той час, хоч певно, що якби мені добрі люди не були допомогли, то був би враз із матірью загинув з голоду, ну, але тепер чень же мені належить тут робити!

(Дальше буде).

ПРО ЗАВТРИШНІ ДНІ

Пише Дейвид О. Вудбері в Колієр'с Віклі про різні дива, що стануть безпосередно після війни. Ці дива будуть можливі якраз тому, що воєнні винаходи будуть ужиті для добра цивільного населення. І так літаки будуть літати зо скоростю 600 миль на годину, але колізій не буде, бо пільоти будуть послуговуватись чудним приладом, що його називають радар. Радар не допустить до зудару ані до розбиття об гори.

Цей електричний сторож буде мати ще й інше пристосування. Кораблі на морю при його допомозі будуть все точно знати своє географічне положення й положення інших кораблів, отже також зударі будуть виключені. Залізничні потяги будуть безпечно їздити один побіч другого, а то й противну сторону, і не буде побоювання катастрофи, хочби навіть і сторожі недописали. Коли злодій буде зближатись ніщо до якогось магазину, сторож теж дістане оповіщення про його рухи при допомозі радара. Управа взникць буде вживати радари для приловлення втікачів, астрономи відкриють хмари тисячі миль у віддалі й предскажуть погоду заздалегідь. Географічні віддалі можна буде змірити радаром в одній хвилині, а навіть віддалі планет та звізд буде змірена докладніше ніж тепер.

Фармери матимуть телефони без окремих телефонних дровів, бо звичайні дрови для електричного світла будуть служити й для телефонів. Отже майже кожен фармер буде міг мати свій телефон без великого видатку.

Недужі на пістряку (рака) та астму будуть мати голки для застрікування інсуліном чи адреналіном, скоро лише почують недомагання. Не треба буде до цього лікаря, бо недужий буде міг самий себе обслугувати.

Таксамо вже тепер в армії вживають винаходу "гіпо" для ранених, щоби безпосередно злагодити біль. Цей винахід буде вживаний після війни так, як тепер вживають вати для першої помочі. На різні рани будуть різні краски гіпо. Американські фірми, що приготувать ці винаходи для післявоєнного вжитку пускають гасла: "Перемога й два роки часу". Тому, що нові винаходи вже випробувані на війні, треба буде лише короткого часу, щоб їх розповсюдити. Наскільки треба буде ще драці в лабораторіях для нових приладів, настільки прийдуть опізнення у їх технічній виробі. Але це буде лише короткий час.

Цей "завтрішний день" нових винаходів прийде непомітно, як лише повернеться домі військо з фронтів. Уже тепер є великі припаси нових приладів та ліків. Іх треба буде пустити в рух в цілому краю, а після їх вичерпання прийдуть нові удосконалення. Але темпо ковiтньої війни буде ділати і в мирних часах. Тому винахід гелікоптера (безмоторового літака), буде удосконалений для вжитку окремих родин. Таксамо телевізій буде так розповсюджена, як тепер радіо-апарати.

Одно є певне, а це, що "завтрішний день" розпочнеться з хвилиною привертнення мирних часів, без огляду на формальну мирову конференцію.

ЩОБ СПОВНИТИ ЯК СЛІД ОБОВ'ЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВ'ЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВ'ЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОІХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

ІВАН ФРАНКО

Борислав Сміється

(Повість)

19)

III.

Минуло вже три тижні від закладіння. Леонів дим швидко здвигався дотори: підваліни були вже положені і фронтова сідна з тесаного каміня зносилися вже на лікоть понад землею. Будівничий наглядав за роботою, а в перших днях і сам Леон цілими днями тут просиджував, нипаючи на кожний кут і всіх понукуючи до посліху. Але це недовго тривало. Якесь нагле діло поклякло Леона до Відня, а хоч без нього робота й не йшла повільніше, то прецінь робітники якось легше відітхнули, не видячи над собою той вічної зморі.

Одного рану, ще перед шестою годиною, кілька робітників сиділо на делянах та каминою жлучи, аж закалатають

чала входити в рух.

Нараз вулицею від ринку надійшов ще один робітник, скулений, нужденний, схорований, і завернув на площу будови.

— Дай, Боже, добрий день! — сказав він слабым голосом, стаючи поблизу майстра.

Обіздрівся майстер, поглянувши й інші мулярі.

— То ти, Бенедю? Ну що ти, здоров уже?

— Та ніби здоров, — відказав Бенедю. — Нема коли слабувати; видите, мати стара, слаба, не їй мене заходити!

— Ну, а зможеш же ти робити, чоловіче? — спитав майстер. — Та же ти виглядаєш, як який небіжчик, куди тобі до роботи!

— Га, що діяти, — відповів Бенедю, — що зможу, те буду робити. А трохи розмаханся, то чень і сам поправлюся та окрипну. А місце чень тут буде для мене?

— Та воно би то... якже, бути буде, рук треба якнайбільше, бо пан квапить з будівлянням. Пиди та замельдуйся будівничому, та й ставай до роботи.

Бенедю положив свій мішок з хлібом та мулярським знаряддям набік і пішов шукати будівничого, щоб йому оповістися, що прийшов на роботу.

Пан будівничий якраз ляв якогось теслу за те, що не гладко обтиснував платву, коли Бенедю підійшов д'ньому, з капелюхом у руці.

— А ти що, чому не робити, а влочишся? — гримнув будівничий на Бенедю, не пізнавши його зразу і думаючи, що це котрийсь із шоденних мулярів прийшов до нього з якою просьбою.

— Та я хочу стати, лиш прийшов лановий будівничому оповістися, що я вже подужав і вийшов на роботу. Та й просив би визначити мені, де маю ставати.

— Подужав? А, то ти ніни перний раз?

— Ні, прошу пана будівничого, я вже тут був на роботі, тільки що при закладінах мене підойма скалічила.

— А, то ти? — скрикнув будівничий. — То ти тоді нароби нам біди, а тепер ще сюди лізеш?

— Та якої біди, прошу пана будівничого?

— Мовчи, дурню, коли я говорю! Ти вписав, не вступився на час, а мені ганьба! Скоро що, зараз усі до будівничого: він винен, не дбає за людське життя, не вмє каміни спустити! Ні, досить уже того, у таких робітників не потребує більше!

— Я вписав? — скрикнув здивований Бенедю. — Пана будівничий, я ще, відколи живи не був паний... Хто вам те сказав?

— О, так, тобі лиш повір, то ти готов присягати, що й не знаєш, як виглядає горілка. Ні, пуста твоя робота, присягайся, як хоч, я тебе на роботу не прийму!

— Алеж, пане будівничий, майте Бога в серці! Що я вам винен? Я тут своє здоров'я втратив, ледве трохи видужав, а як ви мене тепер наженете, то де я собі зароблю, хто мене прийме?

— А нехай тебе приймає хто хоче, мене те що обходить! Мені прецінь вільно приймати або не приймати на

Проф. Микола Чубатий

Українську справу не можна збути баламуцтвом

(З приводу статті: „Чи дві України?” в канадійським „Українським Голосі”)

Українським людям в Америці потрібний Божий Мир.

Коли в середніх віках між авантюричним лицарством розводилися бої та чвари й на тім терпів добро землі, церква заводила так зване „Трева Деї”, себто примусовий Божий Мир під грозою церковної клятви на порушників мира. Люди повалили привичаювалися ставити вище загально добро над особисті вибрики, для вищого добра тамували свої антипатії чи симпатії в той спосіб громадянство цивілізувалося. Таке теж докінче потрібне американським українцям, якщо не хочемо в часі цієї грізної війни на території Америки перед американським громадянством, а на терені Європи перед українським народом, стягнути на себе докору руйнівництва. Громадське добро мусимо ставити вище амбіцій про власну непомилність та накладати гамулиці на свої слова та на своє перо, не баламутити громадянства.

Таке сказали ми собі здавна, коли доходили до нас відомости про негодю, що діється в Канаді, зокрема про негодю, що випусе тамошній Український Голос. Ми сказали собі: для українського Трева Деї краще мовчати. Однак той Божий Мир поміж українцями зрівняв редактор Українського Голосу своєю папастою статтею на мене як автора статтей у Свободі, а то в своїм часописі з дня 7-го липня ц. р. в статті під заголовком: Чи дві України?

Редактор Українського Голосу волею неправдою.

У тій статті написане таке: „Та виглядає, що польські зусилля з одного боку, а російські з другого таки зробили свій вплив. Виявляє, що під час цієї війни деякі українці захиталися. Захитання проявилось навіть в Америці. Проф. Микола Чубатий в „Свободі” від довшого часу пропагує сумнів про єдність українського народу та про потребу такої єдності в дальшій будучині. Він щораз виразніше преднюється до польської терорії про два українські народи. Український нарід по правді, польській стороні Збруча, ясна річ, являється ліпшим, кращим, культурнішим; тим самим нарід по лівій, російській стороні Збруча виходить гіршим, поганішим, дикішим. З того він, себто Чубатий, підсудує виразно висновок, що західні українці повинні провадити свою окрему політику — проти єдності з рештою українського народу. Це іде якраз по лінії польських бажань”.

Українці в Злучених Державах читають „Свободу” і напевно зі здивуванням зачнуть протирати очі та пригадувати собі, де і коли таке було написане в „Свободі”. Де і

колинебудь Чубатий пропагував сумнів про єдність українського народу? Де хто колинебудь писав, що такої єдності не треба? Де колинебудь хто у „Свободі” писав про два українські народи? Де коли хто від чи пропагував політику проти єдності з рештою українського народу? Слово в слово — суцзя неправда. Стверджую з сто процентовою певністю, що автор статті не знає ні одного місця на потвердження написаного, навпаки я можу навести десятки та сотні місць, ба не тільки місць, але цілі серії статтей, що доказують саме протилежне до того, що написав Український Голос.

Починаю невдоволення редактора Українського Голосу деінде. Я певен, що редактор Українського Голосу читає Свободу та мої статті і сам не вірить в це, що написав у передовиці „Чи дві України”. Отже причина невдоволення редактора МГ є в образених амбіціях, що є хтось, що може сумніватися в непомилність МГ в розумінню українських справ. На мій превеликий жаль я повинен перед американськими земляками сказати, що відколи я прибув до Америки та мав спосібність читати українсько-канадійську пресу з Українським Голосом включно, я з жахом стверджував, що Український Голос найменше український. У нього ловче відчуження від живичка модерного українського життя, багато його поглядів на українські справи перестаріли тай нерідко покриваються з поглядами ширшими російською школою так званих западно-руських істориків сперед світової війни.

Тільки для збереження Божого Мира поміж українцями за океаном доє я про це не писав, але страх збирає чоловіка, що бажання МГ в українських справах яось так дивно та так часто сходяться з бажаннями окупаційного московського уряду в Україні. Для прикладу наведу хочби згідне бажання Кремля та Українського Голосу, щоб і Західну Україну влучити до Росії, щоб там навіть не дозволити на плебісцит. Зовсім подібне становище Українського Голосу та Москви на польсько-українські відносини. Ніде правди діти, що з усієї українсько-американської преси МГ найменше вичуває ритм життя новочасного українства. І саме тому українську справу зводить у таке баламутне становище.

Зокрема МГ не подобалась моя стаття: „До Канадійських Земляків, що на Раду Зізляться”. Йому не до виводити, що хтось посміє критикувати третю резолюцію Меморандума КВК-а, яка абсолютно не віддає бажань західної частини українського народу. Ми, українці з Європи, здаємо собі

справу з того, що зреалізування третьої резолюції Меморандума, яка домагається зєдинення всіх українців без огляду, яке не було політичне положення в Україні, отже навіть зєдинення під владою червоних, це повна загибля українського народу як цілості, а не тільки західних українців. В історії України досі невідоме таке масове фізичне винищення українського народу, як за останніх двісті років над Україною. Це є до йоти виконання плянів Петра Первого, що нема окремого українського народу, тільки виконання середниками, яких не знав перед большевиками ніякий царський уряд.

З Українського Голосу виходило, що його редактор є „самостійником”. Тож чому як самостійник не має він зрозуміння для справжніх самостійників українського народу в Європі, коли заспокоює український нарід „обєднанням територій, волею та самоуправою”, а не самостійною власною державою (гляди зміст промови ред. Стецишина, МГ ч. 26, стор. 5. вип. 4). Самоуправа та воля іби вже нині є під червоними, брак тільки обєднання на спільнім кладовищі. Ось цього бажає Український Голос.

Що є ідеалом українського народу в моїх писаннях?

У всіх моїх працях без винятку, а так само у Свободі, я все без ніяких хитань займаю самостійницьке та соборницьке становище. Я хотів би, щоб хтось доказав щось протилежне. Я пригадую тільки читачам Свободи це, що їм напевно сидить ще в голові. Прикінці минулого та на початку теперішнього року у Свободі друкувалася моя більша робота під заголовком: „Духове Життя Українського Народу до Першої Світової Війни”, де виразно підкреслено, що самостійництво та соборництво українського народу це дві провідні ідеї модерної української духовости. Зараз на початку (ч. 239 та 241 з 1942) є аж два окремі розділи, перший: Зрозуміння українського соборництва іде в маси, та другий: Самостійництво та соборництво провідними ідеями Духового Життя Народу. Ці дві ідеї підкреслені теж продовж цілої цієї праці у всіх 17 розділах через 40 чисел Свободи”.

Вже цього року появилася в Свободі серія зложена з трьох моїх статтей під заголовком: Чи можливе вже нині відчуження західних українців від східних (Ч. 92, 93, 95), де десятками фактів доказую, що соборництво це фундамент політичного думання новочасного українця.

Вже в зовсім останніх днях (ч. 135) в статті „Як д-р Бенеш розуміє демократію” соборницький підхід займаю теж до Карпатської України, де пишу: „Підкарпатська Україна це частина українського національного організму і український нарід не має до дарування ніякого свого чле-

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БОСТОН, МАСС.

Військове відзначення молодого українця і Союзця.

Володимир Берестецький — тепер перший лютенант американської армії.

Ми вже нераз згадували в „Свободі” на многонадійного члена 238 відділу У. Н. Союзу, молодого п. Володимира Берестецького, сина наших патріотичних громадян Івана і Марії Берестецьких. Він покінчив Гарвардський університет, де студіював торговельно-адміністраційну транспортіку, а рівнож і відбував військові курси. По скінченню студій вступив до американської армії як другий лютенант. Зістав придлений до дуже відповідальної служби. Тепер перебуває в Шікаго. Дня 5. липня зістав він іменованний першим лютенантом, дістаючи призначення за знамените виконання обовязків. Члени 238 відділу У. Н. Союзу горді з праці свого члена та бажають йому з широго серця дальших успіхів в службі в нашій дорогій американській армії, на яку маємо надію, що своїми перемогами принесе кінець диктаторам, а свободу всім народам.

Н. Давискиба.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Загальне віче.

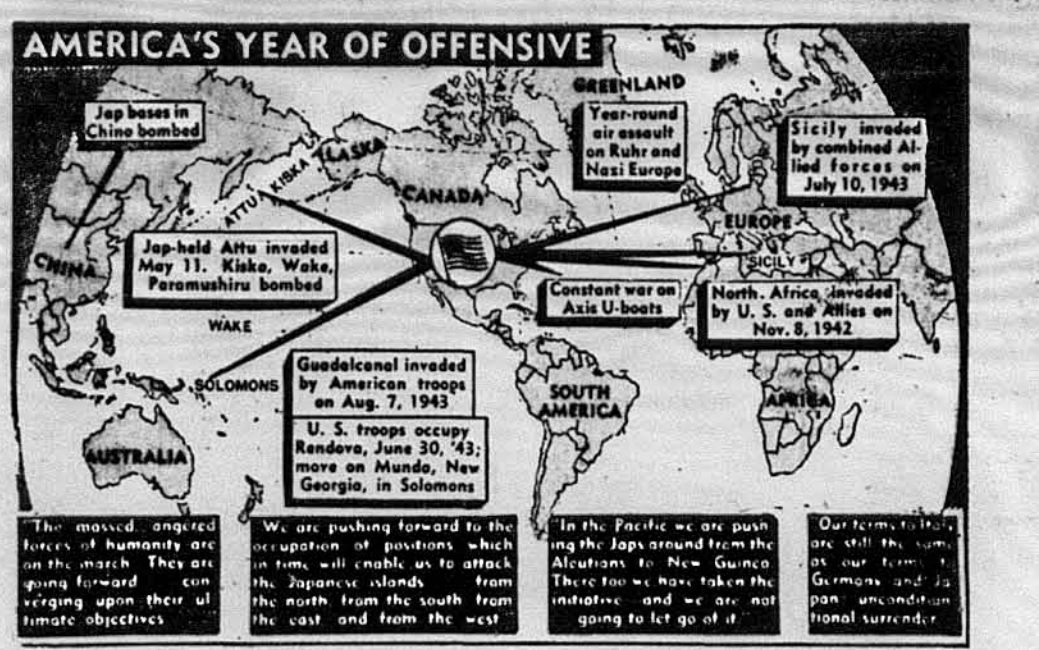
Важка хвиля, в якій живемо, наказує нам усім обєднуватися і працювати спільно та без роздорів. Ось так отвірив віче, що відбулось 4. липня, прєсідєнт Василь Попович. Треба обєднуватися нашим товариствами, вибирати спільні комітети, та скликати спільні віча, щобі сказати своє слово і подо тих українських земель, якими торгують чужинці.

Перед розпочаттям віча віддано салют американській армії та зложено прирєчення американському прапорові.

Головний бесідник, п. Мирослав Сичинський, розповідав про те, як глядять у Вашингтоні на європейські справи, а зокрема на українську справу. Говорив про намагання Польщі прилучити Західну Україну, як теж заходи Росії забрати це й ту українську землю. Та так є, що прези-

на, навіть пальця, бо кожна втрата болить діймаючо цілий організм”. І це у Вас пане редакторе Українського Голосу не соборництво? Доказувати Ваше твердження, це значить доказувати, що в полудне сонце не світить.

Тому нехай пан редактор МГ буде спокійний про тих „українців, що захиталися”. А я боюся за тих канадійських чи американських українців, що намагаються оперувати справою рідного брата за морем проти його волі, а відповідно до їх власної політичної ситуації. Опортунізм, рабське допасовування української справи до власної політичної конюнктури — це не прикмета західних українців, загартованих у двадцятьлітній боротьбі. (Кінець буде).

РІК АМЕРИКАНСЬКОЇ ОФЕНЗИВИ. — Саме в серпні, тому рік, зачали американські війська наступати проти німців, італійців і японців. На малі бачимо, де саме відбувались бої. Цитати — це вїмки з промов президента.

дент Рузвельт і уряд нікому не дали ніякої обїявки, стоячи на тому, що ці справи повинні бути вирішувані доперва по війні. Казав, що ми, американські українці, повинні не боїтися обстоювати право українського народу на самостійне державне життя. Ми теж повинні мати своє репрезентативне тіло, що повинно підносити голос за Україну і український нарід.

Пані Герула промовляла від жіноцтва так зворушаючо, що мною облявся слізьми. Взивала до згоди і спільної праці. Казала, що коли наїзники так люблять Україну, що так за неї побиваються, то що доперва повинні ми робити для цього, щобі ту Україну вже раз визволити.

Влаштувано збірку, яка прирєсла \$51.30.

Жертвували по \$2: М. Василюк і К. Шевчук. По \$1: Анна Мазурик, Анна Бойко, Р. Пристай, В. Гранковський, К. Гапка, А. Гусар, М. Клишів, С. Миколайко, П. Орхетко, С. Свирида, Т. Герула, М. Рудий, Д. Братусь, Д. Коритко, Ева Герула, Я. Когут, Татяна Шевчук, В. Башук, П. Василішчин, П. Балван, о. В. Турула, В. Пригода, Катерина Бінашевська, Юлія Сичинська, Г. Лилак, Софія Гушка, С. Стефані, Н. Стрілець, А. Іванів, Стела Хмиляк, В. Гусар, В. Попович, пані Дармусь, а решта дрібницями.

Бувший секретар Комітету, п. Василь Гусар, здав звіт з цілого року від початку засновання Злучених Організацій. Приходи: \$2,025.15. Розходи: \$1,179.26 на А. Ч. Хрест, нашим воїкам вислано сигареток на \$236.29, а з 500 воїків в американській армії. Остало в касі \$134.36. До цього буде додана ще й збірка з віча. Ухвалено — теж Український День в Українським Парку на Норт Гудман. Віче закінчено відпиванням „Ще не вмерла України”.

Секретарі віча: Стела Хмиляк (по англійськи) і Константи Шевичук (по українськи).

НІХТО НЕ ЗНАЄ ВІКУ СЕРЖАНТА ЛІВЕНДА (ЛЮ) ДАЙМОНДА, Маринар, що служить уже 25 років, а тепер перебуває як гарматчик-експерт на Полудневій Падифіці. Ніхто не знає його справжнього віку. Кажуть, що це „військова тайна”. В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПІС „СВОБОДА”

ЩЕ ПРО НІМЕЦЬКІ РОЗКОПИ ГРОБІВ В УКРАЇНІ.

ЛОНДОН (ОНА). — Німецька влада в Україні доносить, що у Винниці й Житомирі найдемо спільні гроби вбитих українських воїків, жінок і дітей. Окупаційна влада вже покликкала до Винниці міжнародну комісію, яка має встановити точно число вбитих і доказати, хто й коли їх убивав. Німці вже третій тиждень говорять через радіо, що українці були вбиті большевиками.

З Берліна повідомляють, що міжнародна слідча комісія складається з представників окупованих німцями країв, між якими є також сербський архимандрит Стефан.

Аліанські кола в Лондоні кажуть, що німці грають комедію, якою хочуть відвернути очі світа від своїх власних звірств в Україні.

НІМЦІ ВІВЕЗЛИ ДО ВІДНЯ 60,000 ГАЛИЦЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

БЕРН (Швайцарія). (ОНА). — З Відня прийшла вістка, що німецька влада в Галичині вже вислала до Відня шістьдесят тисяч українських робітників. Їх приміщено в окремих кварталах і заставлено працювати в фабриках воєнного знаряддя. Поляків теж у Відні таке саме число як українців. Це переважно молоді люди, яких німці вивезли з Галичини, щобі легше здунити підпольний рух.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

АСТОРІЯ, Л. АП. — Місячні збори Бр. св. О. Ніколая, від. 5, відбулись в суботу, 21. серпня, в годі 7:30 ввечір, в галі Укр. Дем. Клубу, 31-14 Гренд Еве. Просимо всіх своїх місцевих і позаміських членів і членів прийти на ці місячні збори. Просимо членів, дозвонючих до братської каси, прийти і приграти свій доні, бо в протилежний раз відаті поступись тіло статуту. — М. Левницький, прєдсід. Гр. Василік, касир; П. Барич, секретар.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Бр. Роска, Гр. Богородиці, від. 259, повідомляють своїх членів, що збори відбулись в неділю, 22. серпня, в годіні 2. послудній, в салі парохіальній, 4959 Павлика. — В. Горішєць, прєдсід.; П. Пубувський, секретар; А. Партика, касир.

ВІЛКС-БЕРРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Ніколая, від. 99, відбулись в неділю, 22. серпня, зараз по Св. Йо. Ів. в салі церковній. Просимо довгочасних членів привітати свої злетіти викладачі, бо в протилежний раз будуть суспендовані. — Уряд.

ВУНСАКЕТ, Р. АП. — Місячні збори Тов. Зполорозька Св. від. 206, відбулись в суботу, 21. серпня, в годіні 5:30 ввечір, в парохіальній салі, 74 Геррис Еве. Просимо членів прийти; на ці збори точно на означений час; будуть важкі справи, до обговорення і до подогодження. — О. Косюк, прєдсід.; І. Кокольський, секретар.

НІОАРК, Н. ДЖ.

Завтра рано, 18. серпня, в годіні 10:15, буде відспівана викана українських народних пісень через радіостанцію WAAT (970 Кс) членами „Українського Продюсійного Відділу” Американського Червоного Хреста в Ніоарку.

УВАГА! ЛУДЛОВ, МАСС., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

СТАРАННЯМ ВІД 253. У. Н. СОЮЗУ В УКРАЇНСЬКОЇ ПАРОХІЇ

ВІДКРИТТЯ І ПОСВЯЧЕННЯ

ПРОПАМ'ЯТНОЇ ТАБЛИЦІ І СЛУЖБОВОГО ПРАПОРА в честь 71 воїків, що служать в американським війську. Посвячення довершить д-р О. Радкевич В УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕРКВІ НА ЛАКЛАНД УЛИЦІ. В НЕДІЛЮ, 5. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 5, 1943)

(на Лейбор Дер). Початок у годіні 2. полудні. По богослужєнню в церкві зїдемося на галю і роздамо матеріям, котрі мають сини у військовій службі, відзнаки. Будуть бесідники з Бора оф Селекман і Американ Ліджон. Бузе промовляти перший раз в нашій околиці голоний радий У. Н. Союзу, п. Н. Давискиба з Бостон. — Після відспівання Таблиці відбується БЕНКЕТ в галі. Вступ на Бенкет \$1.00.

Шановні Громадяни! Це перший раз в життю нашої громади, ми українці, згуртували всі свої сили, щоб віддати пошану нашим синям, котрі борються за свободу нашої прибраної вітчизни. Американ. Комітет просить усіх прийти і як одна родина, зєднати і пошанувати наших Синів-борців за свободу. За шире прийняття і обєднувальну роботу. — Комітет. Вєсь дохід на Амер. Червоній Хрест.

ШІКАГО, ІЛЛ. ШІКАГО, ІЛЛ.

ВЕЛИКЕ УКРАЇНСЬКЕ ВІЧЕ

Присвячене українсько-американським справам, 50-літньому ювілею Українського Народного Союзу і організуванню нових членів

В ДОМІ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ, 841 Н. ВЕСТЕРН ЕВЕ. В СУБОТУ, 21. СЕРПНЯ (AUGUST 21, 1943) в 8. годіні ввечір.

Прибуде спеціально на те віче організатор У. Н. Союзу.

На віче запрошуємо всіх українців у Шікаго і околиці, а спеціально урядників і членів відділів У. Н. Союзу число: 22, 106, 125, 221, 379, 252, 301, 220, 259, 139, 214, 216, 243, 222, 335, 176, 415, 33, 80, 111, 354, 100, 107, 68, 437, 346, 452 — з Шікаго, Джоліет, Гарвей і Гері — Іст Шікаго, Інд.

Роман Смух, Тарас Шпікула, Степан Куропась, голов. контрольор голов. радий голов. контрольор

УКРАЇНСЬКІ ВОЯКИ НА СОВЕТСЬКО-НІМЕЦЬКОМУ ФРОНТІ.—Бачимо капітана Добушу, українця, що співає жартовливі українські пісні в успроводі скрипки, на якій грає.

Молі Пітчер (Molly Pitcher)

Відкрито велику книгу історії Злучених Держав і з її сторінок зійшла до нас тиха героїня — Молі Пітчер, яка вперше поставила жінку, що наповнює гордою серце кожної вільної горожанки цього краю і стає символом боротьби за волю народу, за волю Америки.

Хтож є та героїня, яка виступила в історії, так, що здавалось, що припадо на порохом забуття?

Це Молі Пітчер. Це ім'я переходить сьогодні з уст до уст багатьох американців. Молі Пітчер знову живе! Пам'ять її стає символом всього уніформованого жіноцтва, яке в теперішній війні стало в рядях Дядька Сема, як колись стояла в них Молі Пітчер.

Щоби зрозуміти символічну постать цієї жінки, повернемося до років 1754. Цьогож памятного року, на фермі біля Трентон, Нью Джерзі, народилась дівочка, якій дали ім'я Марія, а по батьках — Людвіг. Росла Марія на фермі при своїх батьках, малою думуючи про великі події, які творились в її краю. Молоденьке її серце не знало журби за долю свого народу. Прийшов час і гарна, струнка, з чорними і палкими очима Марія, яку розлиць з любов'ю звали „Молі“, стала дружиною військовому старшині — Джана Гаєса. А були це часи Американської Революції. Рік 1775.

Загріміли сурми, вдарили бубни і молодий Джана став у рядях революційного війська, під славним проводом генерала, а пізнішого президента Злучених Держав — Джорджа Вашингтона.

В тодішніх часах було звичайним явищем, що жінки, особливо ці, що не мали обов'язків матері, шли з мужами на поле бою. Не як вояки, але

як такі, що в запалі для війська варили, прали, шили і оскільки знали і могли, добилися про ранених. Ось так пішла Молі з чоловіком на війну.

Було це в гарячі дні серпня. Революційні відділи стояли на полі бою, під проміннями розпеченого сонця. Борба шаліла. Тут і там лежали ранені. Іх спрагнені уста чорніли і запікалися від спеки. У горлі засихало, уста запалилися, пити хотілось. Бачила це Молі, покинула інших жінок перевишувати рани, а сама стала носити втомленим воякам збанком воду. Кожен раз, коли приносила свіжу воду, вояки кликали: „Молі — Пітчер!“ Це означало по нашому: Молі — збанок! Себто: води подай. Ніхто не думав про це, однак з того часу її прозвали „Молі Пітчер“ і з тим іменем вона ввійшла в історію.

У цій кривавій битві, яка мала місце біля міста Монмаут, Нью Джерзі, в часі бойової акції її муж, що був гарматником, упав ранений, а його гармата замовкла. Побачивши це Молі, кинулася на його місце, ладувала набоями гармату, висаджувала на ворога одну за другою і бодрими окликами піддержувала шораз то рідні ряди своїх товаришів по зброї. Захоплені вояки відвагою і рішучістю цієї жінки громили ворога ще з більшою завзятістю. Так видержала Молі свій пост в боях в рядях аж до перемоги.

Вістка про відвагу цієї жінки рознеслася по військових таборах. Її подивляли її героїчний вчинок, за який Джордж Вашингтон наділив її рангою сержанта і від тоді вона одна-одині перша жінка в історії Америки мала право носити військовий уніформ. В її честь артисти малювали образи і по декоративних музеях можна бачити ці малюнки, які

зображають Молі Пітчер на полі бою при ладованні гармат в крузі вояків. Розбурхані чорні коси, грізна постава, вказують силу духа, яка заволоділа цією жінкою на вид ранених вояків і на згадку того, що ворог може перемогти.

Ось така була Молі Пітчер. Ось така постать героїни ввійшла на сторінки історії Злучених Держав Америки. Та згодом здавалось, що всі забули за цей факт. Ніде і ніколи не чути було її слова згадки. Малюнки з її грізною поставою на полі бою при ладованні гармат висіли на мраморових стінах музеїв і ждали, щоб хтось ім приглядувся. Минали десятки літ. Воля народу, за яку боролась Молі, процвітала, жіноцтво жило собі спокійно, не знаючи народної журби.

А ось налетіли воєнні хмари, звільзав хуртовина і зявився знову та патріотична сторінка, на якій виділе кошиця Молі Пітчер. Тепер вона зілялася душою з теперішніми своїми поестрами, які почувши в собі силу нового духа, стали у численні ряди до боротьби проти ворога. Триста тисяч уніформованого жіноцтва глядіть на кошицю Молі Пітчер, готове до посвяти за добро і шастя Америки!

Щоби пошанувати пам'ять своєї героїні, дочки Дядька Сема, зорганізовані під зоряним прапором у відділах: Вакс, Вейвс і Спарс, влаштували в Дітроїті „Тиждень Молі Пітчер“ для продажу Воєнних Шадінчих Бондів, а зокрема день 4. серпня визначився тим, що замітнісі жінки міста Дітроїту, приодіті в сукні, які носили за часів колоніяльних і які носила колись Молі, продавали воєнні бонди. Для традиції держали в руках збаночки, нагадуючи Молі, що носила воду воякам. Та тепер її поестри збирали у ці збаночки гроші, щоби таким чином помічати воєнним силам Америки!

Ми, українці, маємо теж своїх Молі Пітчер, які борються і жертвували собою за волю народу. Точно три століття перед Молі Пітчер, а саме 1471 року, була страчена на гільотині українка Марта Борецька, що боролась теж за вільність, за вільність тодішнього славного Новгороду. Вона то по смерті свого мужа Вадима, який згинув теж за волю новгородської республіки від меча варязького князя Рурика, взяла керму правління у свої руки і виказала незвичайну силу духу у боротьбі проти напасника московського князя Івана.

„По моїх кістках увійде Іван у Новгородські брами“ говорила Марта Борецька на народному вічу до своїх горожан. Облога Новгороду тривала два роки і вкінці переміг російський насильник, але героїство Марти остало в пам'яті навіки.

В теперішньому столітті українки теж брали участь у боротьбі за волю народу. Одні із них боролась із зброєю в руках, як от Степанівна, Га-

Затроєння грибами

Старе народне лікування завжди приписувало грибам таємничий вплив, а навіть говорило про чудесні наслідки від них. Це проявляється навіть у назві деяких грибів в різних мовах, а особливо в назвах отруйних грибів, як напр. „чортів гриб“, „чортова тавлянка“ (порухавка), „відьминий гриб“ і т. п., що розуміється, вказує на звязок грибів з певними, таємними силами, яких належить боютися.

Звідки походить ця схильність народу саме ці рослини оточувати забобонами й вірою в чуда?

Хто мав раз змогу бачити явище затроєння грибами й швидкість, з якою воно виступає, коли стан хорого з кожною хвилиною стає шораз грізніший, той розуміє, чому приписувати надприродні можливості цим особливим творам природи, що не маючи рослиної зелені, галапасують на інших рослинах, відживлюючи їх поживними річовинами, або витворами з розкладу їх тіла.

Деякі затроєння грибами виявляються шоріно в 10-12 годин після спожиття отруйних грибів, отже найчастіше вночі, при пробудженні — як здавалось — з доброго здорового сну з найтяжчими хоробовими проявами. Це відзначається тільки почуття страху, яке є знаменним явищем, що товаришити тяжкому затроєнню грибами і викликає холодний піт на чолі хорого.

Переріг затроєння такий: недовзі після їжі виступають корчі з блювотами, холодними дрячками, томлячою спрагою й іншими питомими ознаками тяжкого захоруння. Череву надуте, помічуться розстрій слуху й зору. Хоррий дуже схвильований, майже як у божевільні, лежить жакливо бездушний і не звертає найменшої уваги на оточення. Але на його обличчі слід найбільшого болю і найбільше нагального терпіння. Ці явища наступають нероз по 10-12 годинах, а часом навіть по 18 годинах після їжі. Чим швидше дається пізнати затроєння грибами, тим кращій вигляд на выздоровлення.

Як наступає затроєння? Ось перед нами найотруйніший гриб, що його називають га-

дочка бородавчата (AMANITA PHALLOIDES, по англійськи: DEADLY AGARIC), — так дуже подібний на прегарні й смаковиті печериці, тільки цілком білий. Він містить у собі отрую т. зв. „фалін“, яка має ту прикмету, що розкладає кров подібно, як отруя „колюхцін“ в осіннього пізно-цвіту. Коли наступило затроєння, а-бо коли тільки ми про таке затроєння догадуємося, насамперед слід подбати про випоєнення шлунку (це треба робити при всіх затроєннях грибами). Коли нема під рукою блювотного каменя, то й муштарда розпушена у воді, або вода з милом справджує швидкі блювоти. Крім того треба давати пити воду заморожену ледом, гарячі сидячі купелі, гарячі оклади на череві і тудю. Розуміється, негайно кликати лікаря, який пробуватиме усунути затроєння відповідними протитруями.

Отруя мухомора (по англійськи: FLY MUSHROOM) — це т. зв. „мускарин“. Цей гриб спровджує тяжкі явища затроєння, а навіть смерть, особливо, коли з його шапочки не стягнено оболонки. Тимчасом на Сибірі варять такого обібраного гриба, відливають першу виварену воду, а другу пють вже як опляючий напій, який має той наслідок, що збільшує сили до діяльності, однак спровджує також тяжкі напади несвідомої скажености. Тому гемопатія послугується цим грибом, щоби малими давками його отруї поборювати явища епілепсії, до певної міри подібні на звичайні опіяння. Тут, як і в багатьох інших випадках, знаходяться поруч себе: благодатна житте-

дайня діяльність і отруйна, яка нищить теж саме життя. При затроєнні ідовитинні сморжма — ділає т. зв. „гель-вельна кислота“, що розвиває свою отруйну діяльність у печінці і в нервових клітинах. Вонюча веселка (PHALLUS IMPUDICUS, по англ.: FETID WOODWITCH) і красногловець спровджує заголомшення, біль голови й блювання. Від спожиття цього гриба стримує нас його відразливий запах. Колиж його таки спожито, він спричинює тяжке запалення приладів травлення. Вонючу веселку живино давніше як засіб проти гітху-подагри. Вона така чутка, що хто її подибав в лісі, має гідке враження, начебто коло нього находилося стерво.

При затроєнні грибами слід розрізнити затроєння грибами отруйними і грибами істинними, але вже попсованими. В останньому випадку виступають явища такі, як і при дуже небезпечних затроєннях (т. зв. ботулізм), що їх викликає спожиття несвіжого мяса, або несвіжих консервів.

Поручають вкладади до варива грибів срібні ложки або пластинки цибулі. Це не доцільне. Таким робом ані гриб не позбувається отруї, ані не можна виказати, чи маємо діло з отруйними грибами, чи ні. Найкраще забезпечення проти затроєння грибами це вживати тільки ті гриби, що їх напевно знаємо як нешкідливі, зготовити їх у свіжою стані і не переховувати довго потравни, зготовлені з грибів.

УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА ПАРОХІЯ церкви св. Миколая в Стоу. Пн., пошукте **МАЛґІРА-АРТІСТА** до мальовання церкви в середній. Інтересуючий зявить згодоситися до 159-63

КОМІТЕТУ 174 Rowland St., Pottstown, Pa.

ДАРОМ вилшемо кожному зразок (SAMPLE) Карпатського Чаю з наїліпшого гірського зілля, на деломанія жюлдка, пелічки і широк. Велика пачка коштує 50¢.

- **ГРУДНЕ ЗІЛЛЯ**, природне средство припорувають тим, що терплять на впретий кашель, біль горла і задуху. Пачка коштує 50¢.
- **ЗІЛЛЯ НА БОЛЮЧІ НОГИ**. Дуже помігне. Як його уживати, надаруковано на баксі. Велика пачка 50¢.
- **МІШАНІ КОРТІНЯ**, на нестравність, брак апетиту, корчі. Добре також на запах до горючки. Пачка 50¢.

Маємо всіякі лічні зілля, лінєтє, цвіт, кору, ягоди, корінь, ладан, живицю і т. д. Замовлення поспілайте на адресу:

UKRAINIAN BAZAAR, 170 E. 4th St., New York, N. Y.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 13. серпня 1943 р. помер **МИХАЙЛО АНДРІЙ**, довголітній член і пресідант Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 263, У. Н. Союзу в Френкфорда, Па.

Покійний походив з села Ольське, повіт Бережані, Галичина, Польща у смутку жену, 3 дочки і сестру.

Похорон відбудеться у вісторок, 17. серпня, в укр. правосл. церкви св. Володимира на Джермантаві. Просимо всіх членів від. 263 на похорон, що буде з дому налюбні, 2252 Прат ул. — В.Я.П. П. Омелян, секр.

ДОСТУПНІ В КОЖНІ ГОДИНІ

Нема потреби звачати на годину, бо наші услуги є доступні негайно в кожній порі дня чи вночі, бо ніхто не може передбачити, коли йому випадє якась пекуча потреба.

Пам'ятайте також, що наші услуги є доступні для кожного в такій мірі, як і доступність щодо часу.

STEPHEN J. LEWISIAK & SON FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: BErgen 4-5989 Phone: BAyonne 3-0540

Д-Р С. ЧЕРНІЙ

- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра.
- Анализа крові для подорожнього салодіаг.
- Геморойди й желічки лікується без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697

Офісові години: денно від 10 до 7. В неділі офіс зачинений.
Жінка-доктор до обслуги X & Флюороскоп.—Екзамінація \$2.00

ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЦЕ, В ПЕРШІЙ МІРІ, ПРИЄДНУВАТИ ДО НЬОГО ЯК НАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН
І видє ОБСЛУГЕМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN FUNERAL HOME
433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J.
PHONE: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга шира і чесна
383 Morris Avenue, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКІЙ ПОГРЕБНИК

зариждке погребам по ціні так низькій як \$150.
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNCO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Rignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШІЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
НА ФІЛґДЕЛЬФІО І ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКІЙ ПОГРЕБНИК

Зариждке похоронами в БРОНХ, БРООКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue, (cor. E. 155 St.) BRONX, N. Y.
Tel.: MEtro 5-8577

ЖІНКА-ШЕРИФ.—Це пані Майра Вестрей з Клінтон, Іаніой, що тепер заступає місце свого мужа і замикає злочинців. Муж її служить в американській армії.

ТАРЗАН, ч. 819. Пімста Зіли.

FROM THE CAR STEPPED A STALEY GIRL. „PIERRE! WHO IS THIS WILD CREATURE?“ SHE DEMANDED HAUGHTILY.

ZEELA ANSWERED FOR HER SELF. „I ZEELA. I HIS FRIEND.“ MALINE STUTTERED IN EMBARRASSMENT. „CLAUDIE... I...“

„HOW DARE YOU PARADE THIS SAVAGE HUSSY BEFORE ME, YOUR FIANCEE!“ CLAUDIE FRANE EXCLAIMED, THEN TURNED AWAY.

ZEELA DIDN'T UNDERSTAND ALL THIS. SHE ONLY KNEW SHE HATED THIS GIRL, AND WANTED TO RUFFLE HER COLD DIGNITY!

THE JUNGLE MAID DIVED AT CLAUDIE, TOSSED HER OVER, STOOD HER ON HER HEAD AND LAUGHED WITH DELIGHT.

З авта вийшла поставна жінка. „Пієр! Хто ця дикарка?“ спиталася вона гордо.

Зіла відповіла за себе сама: „Я — Зіла. А він мій приятель“. Малін застукався: „Клавдія, я... я...“

„Як ти смієш показувати цю дикку дівку перед мною, своєю нареченою!“ крикнула Клавдія Фрейн, потім обернулася.

Зіла, не розуміючи цього, почула ненависть до неї й хотіла її понижити. Вона кинулася на Клавдію, перевернула її, поставила на голову й засміялася з радости.